

Handleiding bij Standaard Lexicon Nederlandse Gebarentaal, deel 1+2, 2008 (versie 1.4)

Het Nederlands Gebarencentrum

Het Nederlands Gebarencentrum is opgericht in 1992 en is het landelijk expertisecentrum op het gebied van Nederlandse Gebarentaal (NGT) en Nederlands met Gebaren (NmG). Het Gebarencentrum is door de overheid erkend als lexicografisch instituut op het gebied van de Nederlandse Gebarentaal in al haar verschijningsvormen en wordt sinds 2006 voor haar lexicografische activiteiten gefinancierd door het Ministerie van OC&W en VWS.

Daarnaast ontwikkelt het Nederlands Gebarencentrum onder andere specifieke NGT en NmG cursussen voor diverse doelgroepen en instrueert docenten. Deze docenten werken met de ontwikkelde cursussen binnen bijvoorbeeld de doveninstituten, gezinsbegeleidingsdiensten en welzijnsstichtingen voor doven. Voorts doet het Gebarencentrum onderzoek naar het lexicon en de grammatica van de Nederlandse Gebarentaal.

Voor meer informatie over het Gebarencentrum kijk op de website:

www.gebarencentrum.nl.

Standaard Lexicon Nederlandse Gebarentaal, deel 1+2, 2008

Deze dvd-rom is het resultaat van het project STABOL (Standaardisatie Basis- en Onderwijslexicon) dat onderdeel was van het Convenant NGT2. Dit project is tot stand gekomen dankzij subsidie van het Ministerie van OC&W.

Op deze dvd-rom staan ruim 5000 standaardgebaren uit de Nederlandse Gebarentaal: 2500 gebaren die in 2002 zijn uitgebracht op deel 1 (het basislexicon), aangevuld met ruim 2500 gebaren (het onderwijs lexicon). De interface van deel 1 is geheel herzien en uitgebreid met tekeningen, foto's van begrippen en vijfhoek pictogrammen.

De gebaren zijn gestandaardiseerd op basis van taalkundige criteria door een landelijke werkgroep bestaande uit dove mensen, taalkundigen en horende mensen die tweetalig zijn (NGT/Nederlands).

Het Convenant NGT 2

Op 26 juni 1998 is een convenant ten behoeve van de standaardisatie van de Nederlandse Gebarentaal en de invoering van tweetalig onderwijs gesloten tussen alle Instituten en scholen voor Doven in Nederland, de Fodok, Dovenschap en de staatssecretaris van het Ministerie van OC&W. De activiteiten met betrekking tot standaardisatie zijn uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van een stuurgroep, de stuurgroep NGT-2. De stuurgroep bestond uit de volgende leden: Prof.Drs. J. Van Londen (voorzitter), Mevr. A. Grotendorst (project-coördinator), twee

vertegenwoordigers van de Doveninstituten, één lid vanuit Dovenschap en één lid vanuit de Fodok. De activiteiten zijn uitgevoerd door uitvoeringsinstanties, waarvan er drie als adviserend, niet stemhebbend lid, deelgenomen hebben aan de stuurgroepvergaderingen, te weten: het Nederlands Gebarencentrum, Taalwetenschap, faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam en de Nederlandse Stichting voor het Dove en Slechthorende Kind (NSDSK).

De stuurgroep is in maart 1999 met haar activiteiten begonnen en heeft het initiatief genomen tot drie grote projecten, die allemaal in 2002 zijn afgerond:

- het project Standaardisatie van Basis- en Onderwijslexicon (STABOL): Deel 1, Basislexicon
- het project Grammatica Nederlandse Gebarentaal
- het project Leerplanontwikkeling NGT en Dovencultuur

Het STABOL project

Het doel van het STABOL project is te komen tot het vaststellen van gebaren uit de Nederlandse Gebarentaal die als standaard gebruikt kunnen worden met name binnen het onderwijs en de zorg aan dove kinderen. Het invoeren van een landelijke standaard maakt onder meer de productie van landelijke materialen mogelijk die gebruikt kunnen worden binnen het tweetalig onderwijs.

Achtergrondinformatie

Een taal ontstaat en ontwikkelt zich daar waar mensen met elkaar communiceren. Er ontstaan voortdurend nieuwe woorden of gebaren voor begrippen. Doordat mensen in een taalgemeenschap steeds deze nieuwe woorden of gebaren gebruiken om te communiceren worden ze conventioneel. De gebaren die in Nederland gebruikt worden zijn niet in alle delen van het land hetzelfde omdat ze zijn ontstaan in verschillende taalgemeenschappen, namelijk in de regio's rond de vijf dovenscholen in Nederland: Groningen Rotterdam, Voorburg, Amsterdam en St. Michielsgestel. Uit onderzoek is gebleken dat er geen sprake is van vijf verschillende regionale varianten, maar twee: er zijn duidelijke verschillen tussen de gebaren uit Groningen (regio Noord) en die uit het Westen en Zuiden (regio West-Zuid).

Een belangrijk rol in de uniformering van een taal is de beschikbaarheid van materiaal, zoals bijvoorbeeld woordenboeken en de mate waarin dit materiaal verspreid wordt. Het uitgangspunt bij het maken van gebarenwoordenboeken in Nederland is altijd geweest om de variaties in gebaren op te nemen. Gebaren die overal hetzelfde waren zijn als voorkeursgebaren opgenomen in de woordenboeken die sinds 1986 geproduceerd zijn in boekvorm en later op cd-rom. Daardoor is er een proces van natuurlijke standaardisatie in gang gezet in de jaren '80 en '90.

Toch bleef er een behoefte aan standaardgebaren voor het dovenonderwijs en voor de gezinsbegeleiding van ouders van dove kinderen. Het standpunt van het

Ministerie van Welzijn Volksgezondheid en Cultuur en het Ministerie van Onderwijs is ook dat de wettelijke erkenning van de Nederlandse Gebarentaal alleen mogelijk is als er een standaard basislexicon is.

Binnen het Convenant NGT 2 is het begrip “standaardisatie” als volgt omschreven: “Waar het om gaat is dat native taalgebruikers – met respect voor individuele en regionale variaties en varianten – een gemeenschappelijke basis voor de NGT afspreken. Dit zal niet leiden tot vershraling van de NGT woordenschat, tot verbod van het gebruik van synoniemen of tot dominantie van één regionale variant ten koste van de anderen”.

Werkwijze binnen het STABOL project

Het Nederlands Gebarencentrum heeft van de stuurgroep Convenant NGT2 de opdracht gekregen om het project STABOL uit te voeren. Ons uitgangspunt was dat dit project door de hele dovengemeenschap gedragen zou moeten worden. Dat betekende dat zoveel mogelijk dove mensen bij dit project betrokken zijn. Er is daarom gekozen voor een tragsgewijze werkwijze: de kernwerkgroep van het STABOLproject heeft voorstellen gedaan voor standaardgebaren uit het basislexicon aan de hand van criteria. Vervolgens zijn deze voorstellen besproken met een representatieve groep dove mensen uit verschillende regio’s. De leden van de landelijke werkgroep STABOL hebben contacten met dove mensen uit hun regio en zorgden voor hun inbreng daar waar nodig. Daarnaast is in nauw overleg met Dovenschap informatie verspreid onder de dovengemeenschap over het doel en de werkwijze van het STABOLproject.

Bij het verzamelen van het onderwijslexicon zijn dezelfde uitgangspunten gehanteerd als bij het basislexicon.

De kernwerkgroep van het STABOLproject bestond uit:

DEEL 1:

NGc: Trude Schermer (projectleider), Jacobien Geuze, Ilse Jobse, Elly Meijer, Corline Koolhof, Maarten Vreugdenhil, Karin van der Ree en Rita Harder.

NSDSK: Wim Emmerik

Guyot: Bea Bouwmeester en Arie Terpstra

DEEL 2:

NGc: Trude Schermer (projectleider), Jacobien Geuze, Corline Koolhof, Elly Meijer, Sarah Muller, Marlies Vink.

De landelijke werkgroep voor deel 1 bestond uit:

Jacobien Geuze, Corine den Besten, Marleen Betten, Leonie Bloem, Bea Bouwmeester, Ellen Buisman, Wim Emmerik, Rita Harder, Ilse Jobse, Geert de Jong, Corline Koolhof, Beppie Maljers, Elly Meijer, Sarah Muller, Trude Schermer, Arie Terpstra, Diny Visch en Yfke van der Woude.

De landelijke werkgroep voor deel 2 bestond uit:

NGc Benny Elferink, Jacobien Geuze, Corline Koolhof, Elly Meijer, Sarah Muller, Karin van der Ree, Maarten Vreugdenhil.

KEGG: Bea Bouwmeester Arie Terpstra.

Viataal: Johan Ros.

HU: Tom Uittenbogert, Bertha Wesemann

voorts: Wendy Mansvelt, Marlijne Hemelaar, Saskia Jissink, Beppie Maljers, Kika Meereboer, Juliette Oosterbaan, Marijke Scheffener, Albert Wijbenga.

De uitgangspunten binnen het STABOLproject zijn:

a. Het vaststellen van een gebaar tot “standaard” betekent dat het gebaar landelijk gebruikt wordt of gaat worden. De standaardgebaren zullen in eerste instantie gebruikt worden binnen het dovenonderwijs en de zorg aan dove kinderen. Het houdt niet in dat andere gebaren niet meer “goed” zijn of niet meer gebruikt zouden mogen worden binnen de Nederlandse Dovengemeenschap.

b. Bij het vaststellen van het basis- en het onderwijslexicon gaan we niet alleen uit van het lexicon van het Nederlands, maar ook van het lexicon van de Nederlandse Gebarentaal.

c. Woorden die gevingerspeld worden en klankgebaren worden in principe niet als NGT-gebaren beschouwd. Hieronder vallen niet de gebaren die oorspronkelijk helemaal gevingerspeld werden, maar inmiddels morfologische veranderingen hebben ondergaan zoals de gebaren MEI, LAF, SAAI en BLAUW.

d. We streven naar zoveel mogelijk (in vorm) verschillende gebaren voor verschillende begrippen.

e. We houden rekening met de dovencultuur en de etymologie van gebaren.

Criteria voor de keuze van standaardgebaren:

Door de werkgroep STABOL zijn criteria opgesteld voor het vaststellen van standaardgebaren. Bijvoorbeeld:

- Een gebaar wordt als standaard beschouwd als het in alle regio's dezelfde betekenis heeft, in alle regio's op dezelfde manier gemaakt wordt en in alle regio's herkend wordt.
- Als voor een bepaald begrip slechts in één regio een gebaar bestaat, en de andere regio's geen gebaar kennen voor dat begrip, dan wordt dit gebaar als standaard opgenomen.
- Gebaren die in het manuele deel van het gebaar van elkaar verschillen hebben de voorkeur boven gebaren die alleen door gesproken component van elkaar verschillen of die gebaseerd zijn op vingerspelling of klankgebaren.
- Als er een keuze is tussen een gebaar met een orale component en hetzelfde manuele gebaar met een gesproken component, dan heeft het gebaar met een orale

component de voorkeur (met als argument dat gebaren met een orale component vaak meer tot de kern van het NGT lexicon behoren dan gebaren met een gesproken component).

De inhoud

Binnen het STABOLproject is uitgegaan van een begrippenlijst van ongeveer 2500 basisbegrippen - begrippen die nodig zijn voor het dagelijks gebruik - en ruim 2500 begrippen waaronder gebaren die in de onderbouw van het voortgezet onderwijs gebruikt worden voor de vakken aardrijkskunde, nederlands, geschiedenis, maatschappijleer natuurkunde en biologie. De lijst met basisbegrippen is vooral gebaseerd op de lijsten die gebruikt zijn binnen de NGT modules van het Nederlands Gebarencentrum. Niet alleen bestaande gebaren zijn gestandaardiseerd. Er zijn ook afspraken gemaakt over nieuwe gebaren. Met name voor de onderwijsgebaren is een groot aantal nieuwe gebaren vastgesteld omdat die niet aanwezig waren in het NGT lexicon. Op deel 1 en deel 2 zijn alleen landelijke varianten opgenomen.

Het gebruik van Standaard Lexicon NGT, deel 1+2, 2008

De dvd-rom kan op twee manieren worden gebruikt:

1. Zelfstandig vanaf de dvd-rom
2. Installatie op een PC-systeem of op een netwerkschijf.

1. Zelfstandig vanaf de dvd-rom

Doe de dvd-rom in het dvd-station. Na enkele seconden wordt het programma 'STABOL 1 en 2' automatisch gestart. Wanneer het programma niet automatisch opstart, kan deze als volgt handmatig gestart worden:

- Ga naar het icoontje 'Deze computer', aanwezig op het bureaublad of in het menu 'Start'
- Dubbelklik op het dvd-station (Meestal station D:)
- Dubbelklik op het programma-icoon 'viewer4(.exe)'
- Het programma 'STABOL 1 en 2' wordt gestart.

2. Installatie

Het product op deze dvd-rom is een initiële versie en kan niet worden gebruikt als upgrade van een eerder geïnstalleerd product, zoals Glos, Gids of Stabol 1. Deze dvd-rom kan in combinatie met dvd-rom's gebruikt worden die sinds 2006 zijn uitgekomen.

LET OP!

Als u deze dvd-rom Standaard Lexicon NGT deel 1+2 vs 1.4 2008 inderdaad in combinatie met voorgaande dvd-roms wilt gebruiken (= 'over elkaar heen' installeren), dan is de vereiste installatievolgorde van al die dvd-roms:

- 1 Standaard Lexicon NGT deel 1 en 2 (vs 1.3, 2006)
- 2 Relaties en Seksualiteit (2006)
- 3 Standaard Lexicon NGT Gebaren in de Gezondheidszorg (2007)
- 3 Ik & Ko met Standaard Lexicon NGT (2007)
- 4 Standaard Lexicon NGT, Die Naam, Bijbelnaamgebaren (2008)
- 5 Standaard Lexicon NGT deel 1+2 (vs 1.4, 2008)

Als u dus ook al de voorgaande versie (=vs 1.3 2006) van deze Standaard Lexicon NGT deel 1+2 vs 1.4 2008 had geïnstalleerd, dan hoeft u die niet eerst te verwijderen. Deze wordt tijdens de installatie van deze nieuwe versie automatisch bijgewerkt.

Voor actuele informatie over de volgorde van dvd-rom's verwijzen wij u naar de website van het gebarencentrum onder FAQ en handleidingen dvd-rom's.

Om de dvd-rom op uw PC-systeem of op een netwerkschijf te installeren doet u het volgende:

1. Plaats de dvd-rom in het dvd-station.
2. 'STABOL 1 en 2' wordt automatisch gestart.
3. Ga naar het 'Opties'-scherm (§-icoon).
4. Kies 'Installeer CD op computer'.
5. Het installatie-welkomstvenster start.
6. Klik op 'Volgende' om door te gaan.
7. Kies de bestemming op uw PC of netwerklocatie door op 'bladeren' te klikken.
8. Klik op 'Volgende' om de bestanden op het systeem te installeren.
9. De bestanden worden gekopieerd.
10. Klik op 'Voltooien' om de installatie af te sluiten.

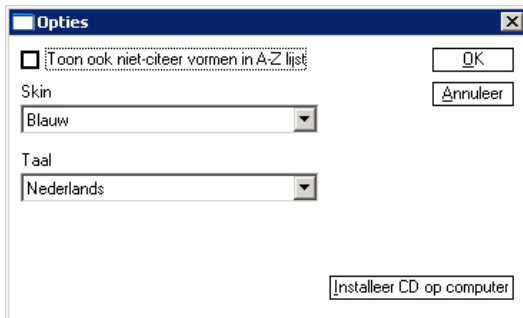
Wanneer 'STABOL 1 en 2' niet automatisch opstart, kan de installatieprocedure als volgt handmatig gestart worden:

- Ga naar het icoontje 'Deze computer', aanwezig op het bureaublad of in het menu 'Start'.
- Dubbelklik op het dvd-station (Meestal station D:).
- Dubbelklik op het installatie-icoon 'Setup(.exe)'.
- Volg de aanwijzingen vanaf stap 5.

Na een succesvolle installatie wordt in het startmenu 'STABOL 1 en 2' als snelkoppeling aangegeven. Door op deze snelkoppeling te dubbelklikken, kan het programma worden gestart.

Programmaopties

Er is een aantal standaardinstellingen van 'STABOL 1 en 2' dat u kunt wijzigen door op de 'Opties' icoon (§-icoon) te klikken, rechtsboven in het scherm:

1. U kunt kiezen voor het tonen van de citeervormen in de A-Z lijst.
2. U kunt de keuze maken tussen een blauwe, bruine en een groene omgeving.
3. U kunt de taal van het programma kiezen. Standaard wordt Nederlands geselecteerd.
4. U kunt het product selecteren waarmee u werkt.
5. Door op de button 'Installeer cd op computer' te klikken wordt de installatieprocedure gestart.

Het filmscherm

De linker schermhelpt toont vijf opties:

Film, Tekening, Foto, Picto, Kaart.

Als er informatie aanwezig is dan licht het tekstvak wit op.

Alle gebaren hebben een film. Tekeningen, foto's, pictogrammen en typografische kaarten zijn niet voor alle gebaren aanwezig. Als er meer dan één foto of tekening aanwezig is dan kunt u door op >> te klikken de foto's of tekeningen te zien krijgen. Alle tekeningen uit het gebarenwoordenboek voor kinderen, deel 1 en deel 2 zijn beschikbaar gesteld evenals de tekeningen van het Gebarencentrum. De tekeningen van gebaren mogen gebruikt worden, uitsluitend voor eigen gebruik door docenten/leerkrachten en ouders. De tekeningen mogen op geen enkele wijze gebruikt worden in gedrukt materiaal, in multimedia materiaal of anderszins zonder voorafgaande schriftelijk toestemming van het Gebarencentrum.

De foto's van dieren zijn van Foto Natura en zijn eerder verschenen op de cd-rom 's Nachts in mijn dromen. De foto's van begrippen en de pictogrammen zijn beschikbaar gesteld door de Stichting Visitaal. De topografische kaarten zijn beschikbaar gesteld door Noordhoff Uitgeverij.

Onder het filmscherm zijn vier knoppen: de eerste twee knoppen van links werken alleen als u op het tabblad 'tekening' staat, de overige knoppen werken alleen als u op het tabblad 'film' staat:

- 1e linkerknop: een tekening kopiëren naar een ander document
- 2e knop van links: een tekening afdrukken
- 3e knop van links: het filmpje op halve snelheid afspelen
- 4e knop van links: het gebaar fullscreen zien. Door op de Esc-knop te klikken op het toetsenbord komt u in het normale scherm terug.

Film

Op de linkerhelft van het scherm wordt het gebarenfilmpje afgespeeld. Met de balk onder het filmpje kan een filmpje op een bepaald moment worden stopgezet. Onder het filmpje worden de gebruikte handvormen getoond. Rechtsboven in het scherm zijn twee knoppen (pijl achteruit en pijl vooruit) waarmee u kunt kijken naar voorgaande of volgende filmpjes. Zo kunt u makkelijk gebaren met elkaar vergelijken.

'Halve snelheid' en 'Vergroten en verkleinen'

Door op de knop 1/2 te klikken zal het filmpje op halve snelheid worden afgespeeld. De knop verandert dan in . Wanneer u vervolgens op klikt zullen de filmpjes weer op normale snelheid worden afgespeeld. De knop verandert dan weer in 1/2.

Door op de knop te klikken is het mogelijk het filmpje in groot formaat (fullscreen) af te spelen. Wanneer u op Esc klikt worden de filmpjes weer op normaal formaat afgespeeld. De knop verandert dan weer in .

Varianten

Op de deze dvd-rom zijn alleen landelijke varianten opgenomen.

Op de rechterhelft van het scherm kunt u de gebaren bekijken:

Woordenlijst

In de woordenlijst ziet u op de linkerhelft van het scherm het filmpje. De rechterhelft bestaat uit twee delen. Het bovenste biedt u een aantal mogelijkheden om gebaren te zoeken. In het onderste deel worden relaties met andere gebaren en zinnen gelegd en wordt informatie over de gebaren gegeven.

A-Z

Klikt u op 'A-Z', dan ziet u de alfabetische lijst met gebaren. Door in de lijst te bladeren en op één van de gebaren te klikken, wordt het filmpje gestart. Ook kunt u de eerste letters van het gebaar intypen. De lijst springt dan automatisch naar het begrip, als het aanwezig is.

Als u 'toon ook niet-citeer vormen' aanvinkt in het optiescherf (rechtsboven), komen alle gebaren die op de dvd-rom staan in de A-Z lijst, dus ook de andere vormen zoals bv. werkwoordsvervoegingen.

Thema

Klikt u op het tabblad 'Thema', dan verschijnt een lijst met thema's. De gebaren die op deze dvd-rom staan zijn niet allemaal aan een thema gekoppeld.

Door op één van de thema's te klikken, verschijnt een lijst met gebaren die behoren bij het gekozen thema. De thema's zijn veelal gekoppeld aan de thema's die worden behandeld in de modules van het Nederlands Gebarencentrum. Sommige gebaren zijn aan meer dan één thema gekoppeld.

Zinnen

Klikt u op 'zinnen' dan krijgt u een lijst met voorbeeldzinnen in NGT. Deze zinnen zijn ook gekoppeld aan gebaren.

Gebaar

Klikt u op 'Gebaar', dan kunt u zoeken met behulp van de plaats waar het gebaar wordt gemaakt en de handvorm(en) van het gebaar.

- De handvorm: door op het pijltje te klikken, wordt de lijst met mogelijke handvormen geopend. Door gebruik te maken van de pijltjes kunt u de verschillende handvormen bekijken en kiezen. Het is belangrijk om bij het zoeken naar eenhandige gebaren de rechterhandvorm te kiezen.
- De plaats: door op het plaatje op de gewenste plek te klikken, kiest u de plaats van het gebaar. Door vervolgens op 'Zoek' te klikken, verschijnen de bijpassende gebaren.

Lijst

Met deze functie kunt u een persoonlijke lijst samenstellen. Dit kan handig zijn wanneer u bijvoorbeeld een beperkte set gebaren wilt oefenen.

Als u op de 'A-Z' lijst staat, kunt u door op de knop 'toevoegen' te klikken het gekozen gebaar aan de persoonlijke lijst toevoegen. Door te klikken op de knop 'verwijderen' wordt het gekozen gebaar uit de persoonlijke lijst verwijderd.

Wanneer u een persoonlijke lijst heeft samengesteld dan kunt u een gebaar bekijken door deze aan te klikken.

Info en Gebruik

Deze tabs staan in het onderste deel van de rechter schermhelft.

Info

In dit tabblad kunnen vier verschillende soorten informatie gegeven worden: Definitie NGT of Definitie NL, Zinnen, Andere vormen en Kijk ook eens bij.

Uitleg

Bij een aantal begrippen is een uitleg of omschrijving van het begrip opgenomen.

Met name bij de diergebaren zijn omschrijvingen opgenomen in NGT of/en Nederlands. Door op Uitleg te klikken, krijgt u de informatie in het linkerscherm te zien.

Zinnen

Als hier een tekst staan dan kunt u door erop te klikken een voorbeeldzin zien waarin het gebaar in context gebruikt wordt.

Andere vormen

De gebaren in het kader 'Andere vormen' hebben een vaste relatie met het opgevraagde gebaar. In dit kader zijn werkwoordsvervoegingen, afleidingen (bijvoorbeeld DE-HELE-TIJD bij het gebaar TIJD) opgenomen.

Wanneer in de A-Z lijst een begrip gevolgd wordt door drie puntjes, bijvoorbeeld PAPPA..., ziet u in het kader 'Andere vormen' het begrip PAPPA zonder puntjes.

Dit betekent dat de gebaren synoniemen zijn. De gebaren hebben dus precies dezelfde betekenis.

Kijk ook eens bij

In het kader 'Kijk ook eens bij' kunnen drie gebaren worden aangeklikt die op de één of andere manier in relatie kunnen worden gebracht met het opgevraagde gebaar. Er zijn drie mogelijkheden:

- Een gebaar kan overeenkomen in vorm met het opgevraagde gebaar, bijvoorbeeld PRINS en PRINSES;
- Een gebaar kan een betekenisrelatie hebben met het opgevraagde gebaar, bijvoorbeeld GISTEREN en MORGEN;

- Een gebaar heeft geen relatie met opgevraagde gebaar, bijvoorbeeld SAMEN en DUPLO. Dit geeft u de gelegenheid gebaren te bekijken waaraan u zelf misschien niet hebt gedacht.

Gebruik

In het tabblad 'Gebruik' wordt informatie gegeven over onderdelen van het opgevraagde gebaar. Ook wordt bij een aantal gebaren de herkomst verklaard en soms worden er ezelsbruggetjes gegeven om het gebaar beter te kunnen onthouden. Soms wordt ook grammaticale informatie gegeven over het gebaar (zoals bijvoorbeeld of het gebaar een samenstelling is of wat voor soort werkwoord het is).

Daarnaast wordt informatie gegeven over het gebruik van het opgevraagde gebaar: in welke betekenis het precies wordt gebruikt, in welke context dit gebaar wel of niet gebruikt kan worden.

De Makers

De dvd-rom Standaard Lexicon Nederlandse Gebarentaal, deel 1 en 2 bevat gebaren die binnen het STABOLproject zijn gestandaardiseerd. Bij de productie van deze dvd-rom is ook gebruik gemaakt van gebaren van voorgaande producties:

- Gids cd-rom (1999), samengesteld en geproduceerd door het Glosteam van het Koninklijk Instituut voor Doven "H.D. Guyot";
- GGZ cd-rom (2002), geproduceerd door Nederlands Gebarent centrum;
- 's Nachts in mijn Dromen cd-rom (2004), geproduceerd door het Nederlands Gebarent centrum, in samenwerking met het Handtheater.

Deze dvd-rom is versie 1.4 (2008). Wijzigingen t.o.v. vs 1.3 (2006):

- Een aantal begripsnamen en films gewijzigd c.q. vervangen
- Tekeningen uit Gebarenwoordenboek voor Kinderen dl-2 toegevoegd
- In de viewer Mondbeeld vervangen door Kaart, waar topografische kaarten te vinden zijn die aangeven waar het land of de stad ligt.

Samenstelling en inhoud:

Trude Schermer, Jacobien Geuze, Corline Koolhof, Elly Meijer, Sarah Muller.

Productie en selectie van films:

Bea Bouwmeester, Jacobien Geuze, Corline Koolhof, Elly Meijer, Sarah Muller, Karin van der Ree, Arie Terpstra.

Presentatoren:

Angelique Adhijodha, Leonie Bloem-Bakker, Merel Bon, Bea Bouwmeester, Saskia Doedhoe, Benny Elferink, Wim Emmerik, Tim de Graaf, Wilke Hermens, Ilse Jobse, Renee Marijnissen, Elly Meijer, Sarah Muller, Lotte Nouwen, Karin van der Ree, Bottie Reitsma, Marie Romeijn, Margret de Roo, Perwin Schol, Ali Shafiee, Tom

Uittenbogert, Diny Visch, Petra Vos, Maarten Vreugdenhil, Albert Wijbenga, Joeri van Zuilen.

Filmopnamen:

Frans Gort en Hans Otermann, Multimedia afdeling KEGG, Haren
Sarah Muller, Nederlands Gebarencentrum

Tekeningen / Topografische kaarten:

Alex Stuifbergen, Ron Offermans / Jelle Schouwstra, Uitg. Noordhoff

Ontwerp en opmaak van boekje en dvd-omslag:
Dringende Noodzaak Producties, Amsterdam

Uitgave:

Nederlands Gebarencentrum

J.F. Kennedylaan 99

3981 GB Bunnik

Tel: 030-6565407

Fax: 030-6565408

info@gebarencentrum.nl

www.gebarencentrum.nl

ISBN: 987-90-75014-07-5

©2008 Films, tekst, tekeningen, database, inhoud, vormgeving: Nederlands
Gebarencentrum

©2008 Foto's Dieren: Foto Natura

©2008 Foto's begrippen en pictogrammen: Stichting Visitaal

©2008 Topografische kaarten: Uitg. Noordhoff/Nederlands Gebarencentrum

©2008 Films, tekst, gebarenfilms en topografische kaarten mogen zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de betreffende copyright houders in
geen enkele vorm gebruikt worden. Tekeningen mogen gebruikt worden voor
eigen gebruik door ouders en leerkrachten.